

MANAGEMENT AND ADMINISTRATION
SECTION 5
(ACCOUNTING AND TAXATION;
BUSINESS AND TRADE)

УДК 657

Оляднічук Н. В.

к.е.н., доцент,

доцент кафедри обліку і оподаткування,

Уманський національний університет садівництва

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК І ОПОДАТКУВАННЯ
ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ФОП

Фізична особа-підприємець (ФОП) – фізична особа, яка реалізує здатність до праці та власні ресурси шляхом самостійної діяльності з метою отримання прибутку та задоволення потреб споживачів продукції (робіт, послуг). ФОП є суб'єктом господарювання з моменту державної реєстрації, несе відповідальність за виконання зобов'язань своїм майном, у тому числі майном, набутим не у зв'язку зі здійсненням підприємницької діяльності. ФОПи зобов'язані вести бухгалтерський облік (з дати державної реєстрації) та подавати фінансову звітність згідно Закону України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” [2].

Фізичні особи-підприємці, які проводять розрахункові операції з готівкою та платіжними картками, зобов'язані вести облік товарних запасів і продавати лише продукцію, яка відображена у бухгалтерському обліку, тобто забезпечити ведення товарного обліку запасів та мати підтверджувальний документальний супровід у паперовому або електронному вигляді [3]. Первинними документами, що засвідчують походження товару є: фіскальний касовий чек, розрахункова квитанція, товарний чек, відомість закупівлі сільськогосподарської продукції, видаткова накладна, товарно-транспортна накладна, митна декларація, електронні розрахункові документи тощо. Отже, ФОП зобов'язаний мати документи, що підтверджують джерело їх надходження.

Облік товарних запасів необхідно відображати у спеціально розробленому документі – Форма ведення обліку товарних запасів, де

відображають інформацію щодо дати надходження, дати вибуття (продаж, внутрішнє переміщення, знищення/втрата, повернення постачальнику, використання на власні потреби) та загальної вартості активів. У випадку перевірки, відсутність в обліку реалізованих товарів, нараховується штрафна санкція у розмірі вартості таких активів, за цінами реалізації, але не менше 10 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (170 грн).

Товарний облік повинні вести ФОП, які торгують товарами та здійснюють розрахункові операції і є на: загальній системі оподаткування; єдиному податку III групи за ставкою 3% (платники ПДВ); єдиному податку II і III груп, які торгують такими групами товарів: технічно складними побутовими товарами, що підлягають гарантійному ремонту; лікарськими засобами та виробами медичного призначення; ювелірними та побутовими виробами з дорогоцінних металів, дорогоцінного каміння. Товарний облік не ведуть ФОПи, які одночасно: є платниками єдиного податку II і III груп за ставкою 5% (неплатники ПДВ) і не займаються торгівлею товарами за вищевказаними групами товарів.

Для цілей оподаткування усі платники податків зобов'язані вести облік доходів і витрат на підставі первинних документів, реєстрів бухгалтерського обліку, фінансової звітності, інших документів, пов'язаних з обчисленням та сплатою податків і зборів, ведення яких передбачено чинним законодавством. Розмір ліміту доходу для платників єдиного податку розраховується на підставі мінімальної заробітної плати (МЗП) на початок податкового (звітного) року [1]. Так, з 01.01.2024 року ліміт доходу становить: I група (167 МЗП) – 1185700 грн; II група (834 МЗП) – 5921400 грн; III група (1167 МЗП) – 8285700 грн. Крім того, з 01.08.2023 року скасовано пільги ФОП I і II груп, тобто вони знову сплачують внески з єдиного податку. Ставки єдиного податку встановлюються у відсотках для платників:

- I групи – фіксовані ставки (10% – 302,80 грн) від розміру прожиткового мінімуму для працездатних осіб, встановленого законодавством на 1 січня податкового (звітного) року (3028 грн);;

- II групи – фіксовані ставки (20% – 1420,00 грн) від розміру мінімальної заробітної плати, встановленої на 1 січня податкового (звітного) року (7100 грн);

- III групи – відсоткові ставки від доходу (3% для платників ПДВ, 5% для неплатників ПДВ).

З 01.01.2024 року розмір єдиного внеску на загальнообов’язкове соціальне страхування (ЄВ) для ФОП – платників єдиного податку наступні:

- мінімальний ЄВ – 1562 грн за місяць (22% від мінзарплати 7100 грн);

- максимальний ЄВ – 23430 грн за місяць (22% від 15 мінімальних зарплат).

З 01.04.2024 року розмір ЄВ для ФОП – платників єдиного податку наступні:

- мінімальний ЄВ – 1760 грн за місяць (22% від мінзарплати 8000 грн)

- максимальний ЄВ – 26400 грн за місяць (22% від 15 мінімальних зарплат).

Таким чином, ведення бухгалтерського обліку підприємницької діяльності ФОП має бути обов’язковим і здійснюватися відповідно до вимог чинного законодавства, що забезпечить правильність нарахування та своєчасність сплати відповідних податків і зборів.

Список літератури

1. Календар 2024 подачі звітності та сплати податків для ФОП 1-3 груп. URL : <https://sys2biz.com.ua/news/kalendar-2024-podachi-zvitnosti-ta-splaty-podatkov-dlya-fop-1-3-grup/> (дата звернення 22.02.2022).

2. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України № 996-XIV від 16.07.1999р. (в редакції від 01.01.2024р.). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text> (дата звернення 20.02.2022).

3. Про затвердження Порядку ведення обліку товарних запасів для фізичних осіб-підприємців, у тому числі платників єдиного податку № 496 від 03.09.2021р. URL : <https://ips.ligazakon.net/document/RE37033?an=1> (дата звернення 21.02.2022).